

VOLBA A INDIVIDUÁLNÍ ZPRACOVÁNÍ TÉMATU

„Menšiny“ v komunistickém Československu 1948–1989.
Komparativní pohledy na postavení a vnitřní složení jazykově a kulturně odlišných sociálních entit
v období socialistické diktatury.

VOLBA TÉMATU

Seminář má poskytnout základní znalosti o existenci, sociálním postavení a vnitřním složení tzv. menšinových skupin v poválečném Československu. Za jejichž příslušníky lze pokládat osoby s jinou než českou a slovenskou materštinou, resp. s odlišným kulturně-geografickým původem ve srovnání s většinovou českou (slovenskou) společností. Distancování se od užitého označení „národnostní menšiny“ vyjadřuje záměr semináře zahrnout vedle „tradičních“ skupin označovaných za národnostní skupiny i entity, které nelze jednoznačně zařadit jako „menšinu“, ani považovat za integrální součást předpokládané většiny, dále přistěhovalci (i dočasně v ČSR/ČSSR žijící). Ústředním motivem semináře zůstává, jakou politiku volila komunistická státní moc vůči jednotlivým skupinám a jak na ně reagovali reprezentanti těchto skupin.

Každý studující si vybere určitou skupinu, kterou se bude v rámci individuálního zpracování zabývat. V úvahu přicházejí zejména následující skupiny (některé rozdělíme teritoriálně mezi českými zeměmi a Slovenskem, resp. časově):

„Tradiční“ etnické skupiny:

1	MAĎAŘI	→ v českých zemích	
2		→ na Slovensku	→ 1948 až 1967
3			→ 1968 až 1989
4	NĚMCI	→ v českých zemích	→ 1948 až 1967
5			→ 1968 až 1989
6		→ na Slovensku	
7	ROMOVÉ	→ v českých zemích	
8		→ na Slovensku	

- 9 SLOVÁCI → v českých zemích
- 10 ČEŠI → na Slovensku
- 11 POLÁCI
- 12 ŘEKOVÉ
- 13 CHORVATÉ
- 14 UKRAJINCI
- 15 ŽIDÉ
- 16 LUŽIČTÍ SRBOVÉ

Ětno-kulturní skupiny, autochtonové, přistěhovalci :

- 17 REEMIGRANTI
- 18 AUTOCHTONNÍ OBYVATELSTVO HLUČÍNSKA
- 19 AUTOCHTONNÍ OBYVATELSTVO TĚŠÍNSKA
- 20 AUTOCHTONNÍ OBYVATELSTVO VITORAZSKA
- 21 AUTOCHTONNÍ OBYVATELSTVO SPIŠE, ORAVY A VYCHODNÍHO SLOVENSKA
- 22 ZAHRANIČNÍ DĚLNÍCI A STUDENTI → 1946 až 1966
- 23 → 1967 až 1989 (zvláští důraz na Vietnamce)

Náboženské skupiny:

24 KATOLÍCI (DUCHOVNÍ, ŘEHOLNÍCI A AKTIVNÍ VĚŘÍCÍ)

25 PŘÍSLUŠNÍCI PRAVOSLAVNÉ A JINÝCH CIRKVÍ, POPŘ. SEKT

Možná je i volba jinak pojatých skupin, které zde nejsou uvedeny, pokud jejich kvalifikace jako “menšina” byla dána alespoň částečně odlišným původem, jazykem nebo odlišnou minulostí. Stranou budeme nechat skupiny, které se staly jakýmsi menšinami důsledkem třídně pojaté politiky komunistické státní moci resp. obětmi systematických politických represí (např. tzv. kuláci a “vesničtí boháči”, živnostníci, nesocialističtí politici a disidenti, političtí vězni atd.).

ÚSTNÍ PREZENTACE:

31. března, 13. dubna, 28. dubna a 12. května 2014 bude prezentovat na každé hodině pět studujících „svoji“ skupinu formou ústní prezentace v délce zhruba 15 až 20 minut. Následuje vždy zhruba 10minutová diskuze.

Prezentace má především:

- maximálně jasně vymezovat zvolenou skupinu, popř. poukázat na změny při definování skupiny nebo problémy jejího přesného vymezování a statistického zachycení
- stručně informovat o stavu bádání a dostupné literatuře, popř. jiných heuristických možnostech (archivní fondy, muzeální sbírky, výstavy, spolky či kontaktní osoby poskytující informace)
- vysvětlit okolnosti vzniku skupiny jako „menšiny“, resp. její kondici (složení) na začátku zvoleného období
- podat souhrnný přehled o vývoji skupiny a ze strany státu zvoleného přístupu ve zvoleném období (většinou chronologicky, možno ale struktura výklad podle jednotlivých problémů)
- Závěr: shrnout stručně 2-4 hlavní myšlenky celého referátu
zamyšlení nad „bílymi místy“ v našich znalostech (nezkoumané aspekty)
a konkrétními dalšími možnostmi výzkumu a prezentace tématu ve veřejnosti.